

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 14.12.2018
Sayı : 468

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4857 Sayılı İş Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim ekte gerekçesi ile birlikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih :	28 Aralık 2018
Esas No: 2/1496	

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
15 Aralık 2018
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
15 Aralık 2018
No: 399256
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

4857 sayılı İş Yasası uyarınca çıkarılan Asgari Ücret Yönetmeliği'ne göre asgari ücret; "işçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret" olarak tanımlanmıştır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından 2018 yılı asgari ücreti, bekar ve çocuksuz bir işçi için -152.18 TL asgari geçim indirimi de dahil - net 1.603 TL olarak açıklanmıştır. Bugün itibarıyla asgari ücret tespit komisyonu 2019 yılı asgari ücret görüşmelerine devam etmektedir. Bundan önceki yıllarda Asgari Ücret Tespit Komisyonu, ülkemiz gerçekleri ile uzaktan yakından ilgisi olmayan bir ücret belirlemesi yapmıştır. Bu ücret, bekar ve çocuksuz bir işçi için tespit edilmiştir. Oysa, asgari ücretle geçimini sağlayan milyonlarca kişi; ailesinin, bakmakla yükümlü olduğu kişilerin geçimini bu ücretle sağlamaktadır. Kaldı ki tek bir kişi bile bu ücretle geçinecek olsa yine de 1603 lira ile geçinmek, -gıdadaki %42'lik artış, doğalgazdaki %35'lik, elektrikteki %45'lik zam göz önüne alındığında- elbette ki mümkün değildir. Türk-İş tarafından yapılan çalışmaya göre; bir çalışanın-sadece kendisinin yapması gereken yaşama maliyeti Kasım ayı için 2.385 TL olarak belirlenmiştir. Yani bu ücret sadece çalışan için bile yeterli değildir.

Ülkemizde asgari ücretin altında, asgari ücret ve asgari ücretin çok az üstünde ücret alanların sayısı yaklaşık 10 milyondur. Bu sebeple asgari ücret en büyük toplu sözleşmedir. 10 milyon vatandaşımızın belirlenen bu ücret ile geçimlerini sağlayabileceğini düşünmek ise tamamen hayalden ibarettir. Asgari ücretin belirlenmesinin, daha ayrıntılı kriterler çerçevesinde belirleme yapılması bir zorunluluktur. Bu anlamda, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün(ILO) "131 Sayılı Asgari Ücretin Tespiti Sözleşmesi"nin onaylanmamış olması çok büyük bir eksikliktir.131 no'lu sözleşmede, asgari ücretin belirlenmesinde, çalışanın ve bakmakla yükümlü olduğu ailesinin ihtiyaçlarının karşılanması yaklaşımı ile düzenleme yapılması gerekliliği belirtilmektedir. Zaten asgari ücretin bir amacı işçi ve ailesinin geçimini sağlamakken diğer bir amacı da sosyal koruma teşkil etmesidir.

Çalışanı tek kişi olarak değerlendiren bir yaklaşım ve hesaplama yöntemi ile insana yakışır bir hayat sürdürmek mümkün değildir. Avrupa Birliği ülkelerindeki asgari ücretlere bakıldığında; ilk başta 1.999 Euro net asgari ücretle Lüksemburg gelirken,1630 Euro ile İrlanda ikinci, 1552 Euro ile Hollanda üçüncü, 1498 Euro ile Almanya dördüncüdür. AB'de en düşük asgari ücret ise 235 Euro ile Bulgaristan'dadır. Türkiye, bugünkü kur üzerinden 260 Euro ile sondan ikincidir. 2018 yılının başında, -3.76 Dolar kuru üzerinden- aylık 427 Dolar alan asgari ücretli bugün -5.40 Dolar kuru üzerinden- aylık 296 Dolar almaktadır. 2018 yılının başından bu yana asgari ücret Dolar karşısında %30'un üzerinde bir oranda erimiştir. Bu erime karşısında önlem alınmazsa, ülkemizdeki asgari ücret, Çin'deki asgari ücret seviyesine düşecektir. Ekonomisi ithalata dayanan bir ülkede, asgari ücretin döviz karşısında erimesi alım gücündeki net düşüşün göstergesidir.

Ülkedeki ekonomik gerilemenin faturası sürekli asgari ücretli kesime çıkarılmakta, gelirler arasındaki makas günden güne açılmaktadır. Bugün Türkiye'de cumhurbaşkanının maaşı asgari ücretlinin 25.4 katıdır. Bu oran Lüksemburg'ta 10.3, Yunanistan'da 9.2, Hollanda'da ise 8.5'tir.

Gelirler arasındaki bu uçurum, asgari ücretten yapılan vergi kesintileri ile yıl içinde daha artmaktadır. Bugün asgari ücretten kaynağında yapılan vergi ve SGK kesintileri ile hayatımızı sürdürmede kullandığımız gıda, sağlık, ulaşım gibi mal ve hizmetler nedeniyle ödenen dolaylı vergilerle birlikte asgari ücretlinin brüt maaşının % 35'i devlete ödeme yapmaktadır. Bu miktar asgari ücretle bir ay değil, bir hafta bile geçinmek mucizedir.

Sadece yaşam maliyeti değerlendirildiğinde bile, Türk-İş'in Kasım ayı - açlık sınırını 1.943 TL, yoksulluk sınırını ise 6.328 TL- rakamları, asgari ücretle geçinmek zorunda bırakılan milyonların ne kadar büyük zorluklar yaşadığını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Tüm bunlar değerlendirildiğinde, ülkemizdeki asgari ücreti belirlemede temel bazı yanlışlıkların olduğu ortadadır. Bu yanlışlıklar nedeniyle milyonlarca vatandaşımız büyük mağduriyetler yaşamaktadır.

Uluslararası standartlara uymayan, ülkedeki ekonomik durum ile örtüşmeyen, yaşam maliyetlerindeki keskin artışları karşılamayan, tek bir çalışanın, asgari sınırını bile karşılamayan, adaletsiz vergi dağılımını göz önünde bulundurmayan, ülkedeki ücret düzeyleri arasındaki farkın daha da artmasına neden olan, dolayısıyla toplumsal barış ve huzuru tehdit edecek düzeye gelen asgari ücret belirleme kriterlerinin değişmesi gerektiği mutlaklıdır. Esasen Anayasasında "Sosyal Devlet" ilkesini kabul etmiş bir ülkede, yürütme organı bu ilke gereği, ILO'nun 131 sayılı Asgari Ücretin Tespiti Sözleşmesini bugüne kadar onaylamalıydı. Ancak Ak Parti iktidarı 16 yılda milyonlarca işçinin bu en temel talebini duymazdan ve görmezden gelmiş ve ILO'nun 131 sayılı Asgari Ücretin Tespiti Sözleşmesini onaylamamıştır. Bu sebeple yasama organınca milyonlarca işçinin sesi dinlenerek, bu durumun düzeltilmesi gerekmektedir.

Bu değişiklik ile asgari ücretin düzenlenme amacına uygun olarak, bu ücretin sosyal politikaların bir unsuru haline gelmesi ve asgari ücretin gelir dağılımındaki denge ve düzenleyici etkisi yeniden sağlanmış olacaktır..

Ayrıca ulusal mevzuatın, Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO) ve Avrupa Sosyal Şartı'nın 4'üncü maddesi ile düzenlenen "Tüm çalışanların, kendileri ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlamak için yeterli adil bir ücret alma hakkı vardır" düzenlemeleri ile uyum yakalanacaktır. Teklif edilen değişiklik ile;

-Asgari ücretin belirlenmesinde işçinin ve ailesinin ihtiyaçları, yaşam maliyetleri göz önünde bulundurulacak,

-Ülkedeki ekonomik koşullar ile gerçek geçim şartlarının değerlendirilmesi sağlanmış olacak, bu sayede de asgari ücretin adil ve gerçekçi bir şekilde tespit edilmesinin kriterleri belirlenecektir.

4857 SAYILI İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4857 Sayılı İş Kanunun 39 uncu maddesinin 1 inci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Asgari ücretin tespitinde işçi ve ailesinin ihtiyaçları, ülkedeki genel ücret seviyesi, hayat pahalılığı, sosyal güvenlik yardımları ve diğer sosyal grupların görelî yaşam standartları dikkate alınır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

